

D. A. Cramer-Schaap en Harm van Veen

Zelf aan het werk

Hier zijn ze weer, de werkjes waarmee je prettig bezig kunt zijn: knutselen, een mooie plaat kleuren, een verhaal schrijven en alle mogelijke puzzels oplossen.

Eerst komen de kerstversieringen waarvoor Harm van Veen aanwijzingen geeft. Veel succes ermee!

D. A. Cr.-Sch.

Sneeuwwitte kerstversieringen

Ditmaal werken we met een modern materiaal: wit schuimplastic, dat gebruikt wordt voor plafondbekleding.

Het is te koop in tegels van 50 x 50 cm.

De dikste is 1 cm en het is heel licht.

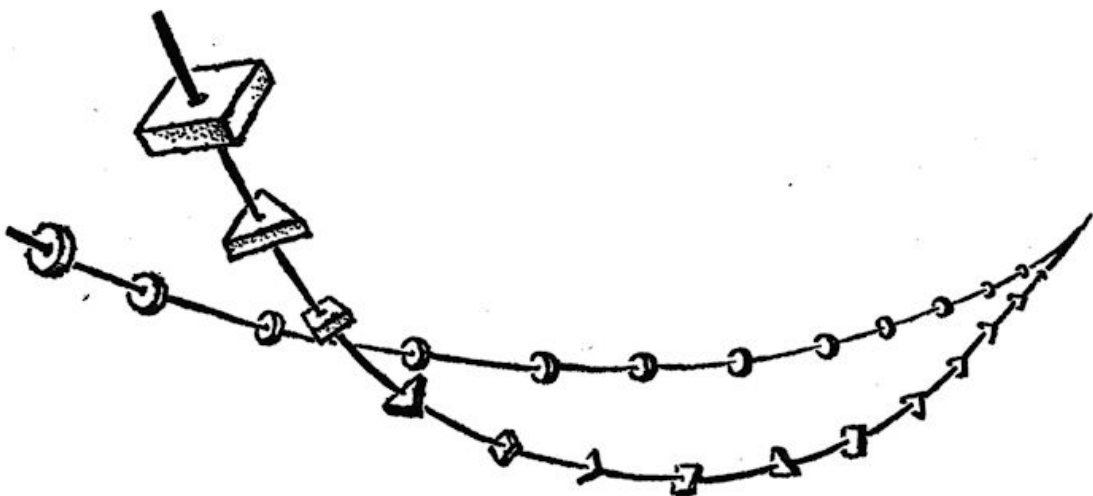
De technische namen van dit materiaal zijn styropor of tempex, maar jullie kennen het als ruitepiep, omdat het zo mooi piept als je het over glas wrijft.

Tempex is gemakkelijk te snijden met een scherp mes of een broodzaag. Ook een figuurzaag komt er heel gemakkelijk door.

We beginnen met het gemakkelijkste:

Slingers die de *allerkleinsten* al kunnen maken van alle snippers schuim die overblijven als de grotere kinderen met hun werk klaar zijn.

Van deze snippers worden de mooie stukjes uitgezocht om zó te gebruiken, en van het overige worden driehoekjes en vierkantjes gesneden, die afwisselend aan een draad worden geregen (netjes op gelijke afstanden schuiven). Dat vormt een heel mooie en lichte slinger, die in de kerstboom of zomaar in de kamer kan hangen. Aan de slinger kunnen ook ronde schijfjes worden geregen, maar die zijn veel moeilijker te snijden.

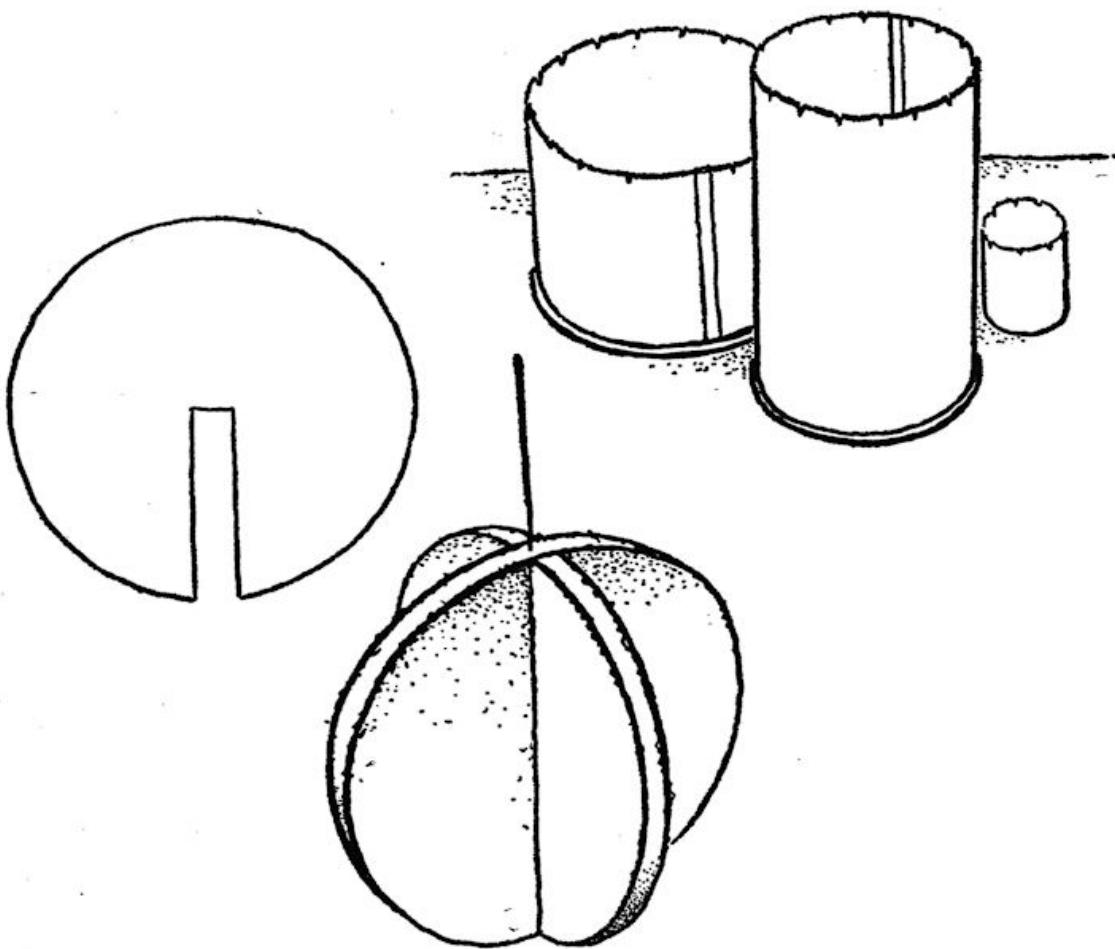

Ook al *ben je wat groter*, dan is het toch nog moeilijk om met de figuurzaag mooie rondjes uit te zagen. Maar er is een maniertje, waardoor het heel makkelijk wordt om zuivere rondjes uit te snijden. Hiervoor wil vader of je grote broer wel even helpen. Je hebt een blikken bus nodig, zo wijd als het rondje dat moet worden uitgesneden. Van dat busje wordt het bovenste stuk afgezaagd of -geknipt. Wat overblijft is de bodem met een groot deel van de opstaande wand. Die is nu aan de rand heel scherp. Er

kunnen met een vijl nog kleine tandjes in worden gemaakt.

Heb je eenmaal dit hulpmiddel, dan kun je er precies ronde schijfjes mee snijden. Je hoeft het busje maar omgekeerd op de plaat te zetten en voorzichtig te draaien - niet hard drukken. Als het eenmaal pakt dan kun je wat sneller draaien totdat het schijfje los is.

Maar nu zit het in het busje! Geen nood; druk op het plastic, vlak bij de rand en het rondje wipt aan de andere kant omhoog zodat je het pakken kunt.

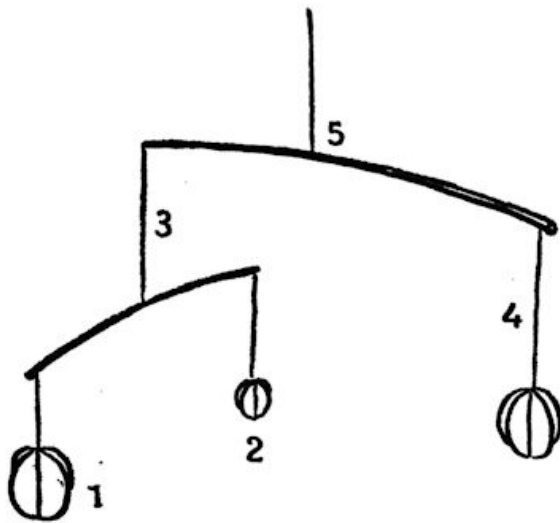

Van de ronde schijfjes kun je nog veel meer maken dan slingers. Snijd in twee rondjes een gleuf van één cm breed tot

aan het midden. Schuif de beide rondjes nu in elkaar - en je hebt een zelfgemaakte kerstboomhanger.

Wie over een aantal busjes van opeenvolgende maten beschikt *en al wat handiger is*, kan veel meer maken: als je een kleine schijf uit een grotere snijdt, blijft er aan de buitenkant een ring over.

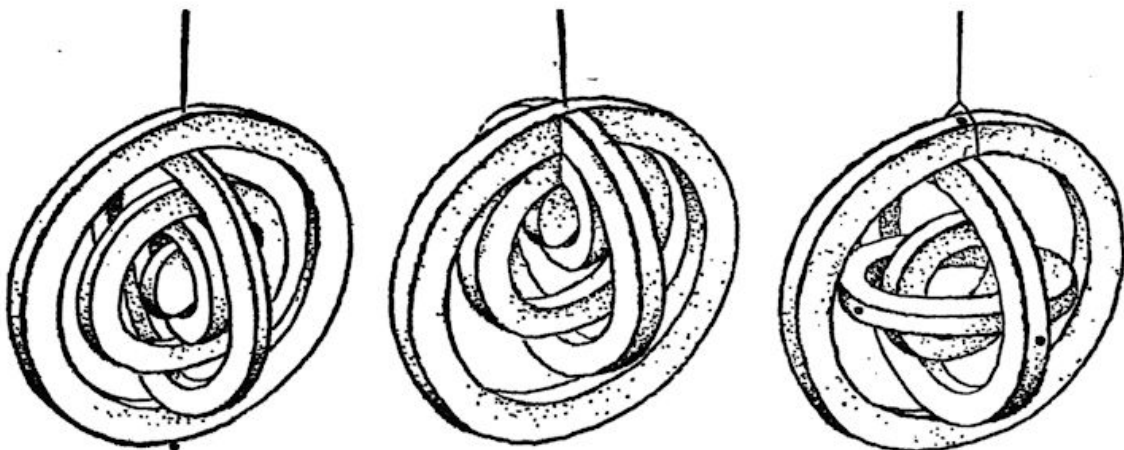
Van die ringen kunnen weer allerlei verschillende versieringen worden gemaakt. De tekeningen tonen er enkele, en je kunt er nog een groot aantal andere bij verzinnen.

Ook kun je een aantal van zulke figuren aan de einden van heel dunne stokjes of limonaderietjes ophangen. De stokjes hangen op hun beurt weer aan de einden van een hoger stokje. Alles hangt tenslotte aan één draad en beweegt voortdurend door het kleinste zuchtje. Zo'n mobile moet je altijd van onder af opbouwen.

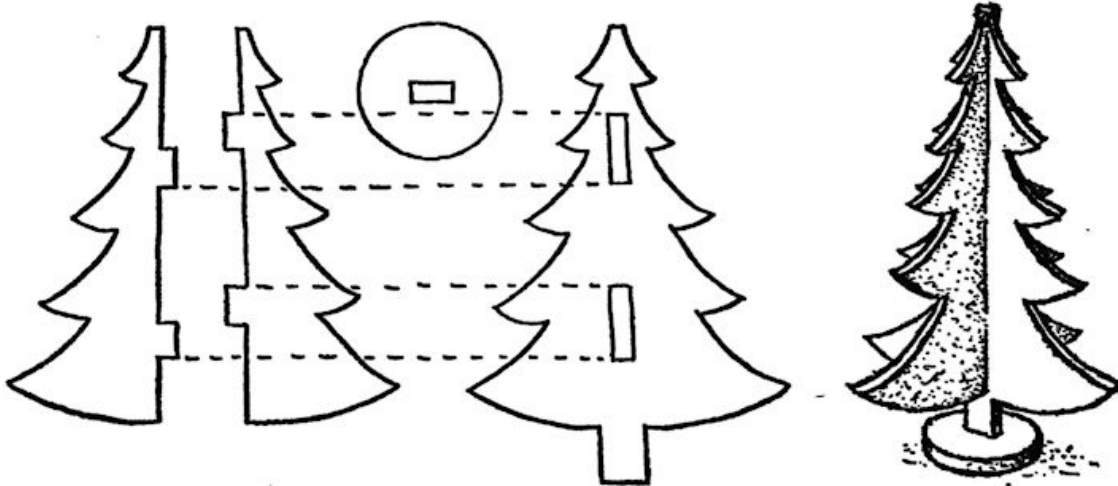
Om van een aantal ringen een figuur samen te stellen kun je er van boven af een stukje ijzerdraad doorsteken. De ringen kunnen om het staafje draaien en in verschillende richtingen worden gezet. Voor het opbergen kunnen de ringen in een plat vlak worden gedraaid. Dat kan niet als de figuur met spelden in elkaar wordt gezet, zoals bij de andere voorbeelden,

maar op die wijze kun je wel veel meer samenstellingen verzinnen. Jammer genoeg zijn de meeste soorten tube-lijm niet geschikt voor tempex, omdat het er in oplost. Witte papier- of houtlijm is wel bruikbaar, maar droogt langzaam. Met een stukje plakband kun je ook wonderen doen.

Wie goed met de figuurzaag kan omgaan, kan een opvouwbare kerstboom maken. Let op de plaats van de openingen en de uitstekende nokjes. Die moeten precies in elkaar passen. De boomstam

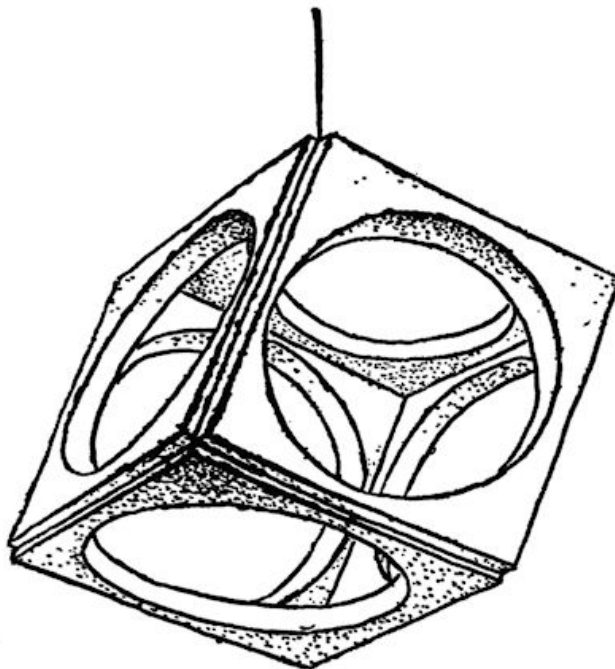
past in de rechthoekige opening in het rondje dat als standaard dient. Versier de boom met smalle reepjes aluminiumfolie en stukjes van gekleurde rietjes als kaarsjes.

Ten slotte nog een waarschuwing. Het schuimplastic krimpt in elkaar en smelt als het warm wordt; deze versieringen mogen dus niet vlak boven een kachel of

een brandende kaars hangen. Ik wens je veel vindingrijkheid, en een prettig kerstfeest toe!

Harm van Veen

Eerste opgave. De kleurplaat
(los bijgevoegd)

In de stal

Een heel fijne plaat om te kleuren. Je mag krijt gebruiken, of kleurpotlood, pastel of waterverf. Maak er maar iets heel moois van!

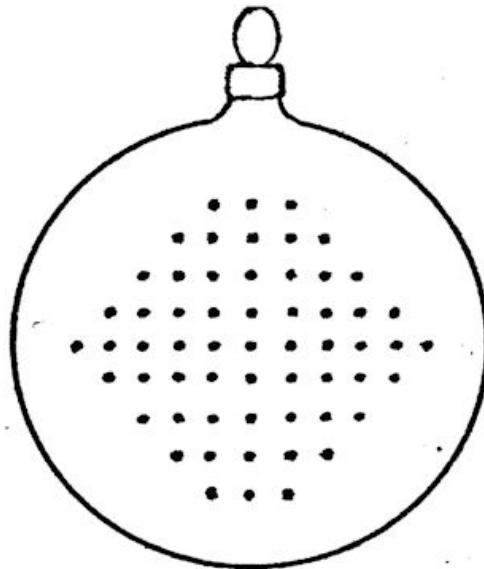
Tweede opgave

Kerstballen maken

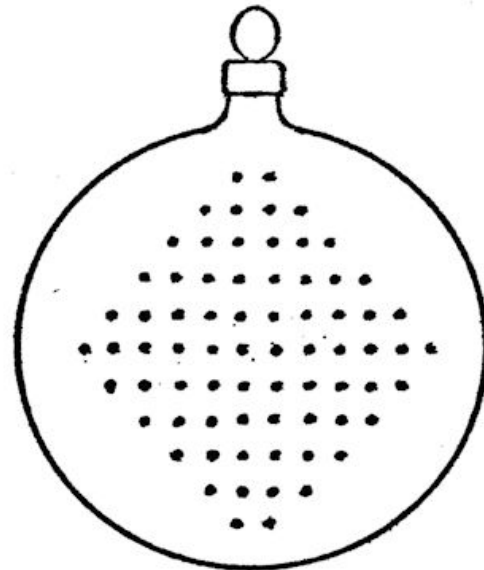
Dit jaar gaan we nu eens heel bijzondere kerstballen maken, niet van papier of metaal of glas, maar van woordjes! Als je er eenmaal een paar gevonden hebt, zul je iets ontdekken waardoor de verdere oplossing veel gemakkelijker wordt

dan je op het eerste gezicht denkt. Begin maar met een kleintje, dan vallen de grotere zeker mee. De jongste kinderen hoeven natuurlijk maar één of twee ballen in te vullen om al voor een prijs in aanmerking te komen.

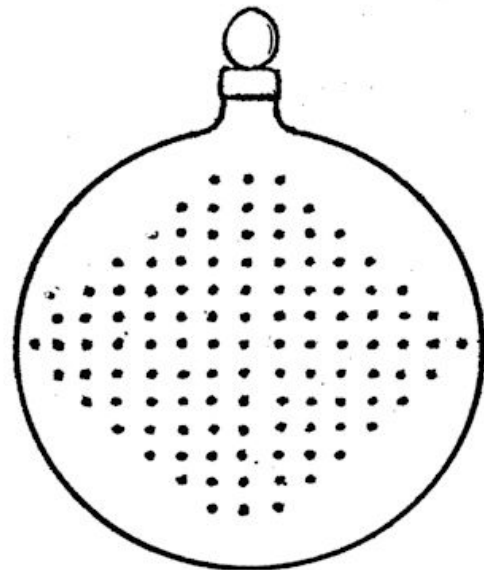
- 1 niet warm
- 2 ordeteken
- 3 je knieën buigen
- 4 bloeit in de kersttijd
- 5 onzelfstandige volgelingen
- 6 taal die in de kerk gebruikt wordt
- 7 werktuig om mee te kloppen
- 8 rondte
- 9 het omgekeerde van: warmte

- 1 jongensnaam
- 2 kledingstuk
- 3 weet jij, waar hij hangt?
- 4 grondstof voor kaarsen
- 5 ringvormig gebak
- 6 kerstraktatie
- 7 welluidende samenzang
- 8 gebruik je in de kerk
- 9 vorst (zeer belangrijk man)
- 10 jammer, als hij op is!
- 11 vogelroep

- 1 „... ik heb je!“ roep je als je deze puzzel hebt opgelost
- 2 ring van in elkaar gevlochten bloemen
- 3 instrumenten met klepel of hamer
- 4 zing je in de kersttijd
- 5 het middelpunt van de kerstviering
- 6 drager voor een ronde staaf van was
- 7 vrij grote compositie
- 8 hebben alle schoolgaande kinderen
- 9 laat de vierde letter weg - en je vindt hem in Alkmaar
- 10 hoor je, als je aan een dik touw mag trekken
- 11 hoenderachtige vogel
- 12 zinnebeeld van roem
- 13 hoofd- en huisbedeksel

Spelen met letters

Heb je wel eens ontdekt, dat je met letters heel leuk kunt spelen? Er was eens iemand die daar zó knap in was dat hij een *a-sage* schreef. Een sage is een soort vertelling en het bijzondere bij deze vertelling nu was, dat er in ieder woord een *a* voorkwam.

Zo'n heel verhaal maken is voor ons natuurlijk te moeilijk; wij beginnen voorlopig maar met zinnnetjes. De kleinste kinderen met heel korte zinnnetjes b.v. „Gaap, slaap!”

De ouderen moeten even de slag te pak-

ken krijgen, dan zullen ze steeds meer mogelijkheden ontdekken, zo van:

Langstaartige apen zwaaien hangend aan lange takken.

Aardige avonturen van arme aapjes.

Balthazar had handige slavinnen, Caspar langharige schapen, kamelen, dromedarissen.

Als je er eenmaal mee bezig bent, kun je haast niet uitscheiden en de hele familie doet mee. Wie weet zijn er ook nog wel onder jullie die er een klein verhaaltje van kunnen maken.

Vierde opgave. De verhalenplaat

Samen aan het werk

Je ziet hoe druk deze kinderen bezig zijn. Zelfs de hond wil meehelpen, maar het

is de vraag of iedereen dat goed vindt. Ik verheug me al op alle fijne verhalen!

Lange zinnen

Opgave a (voor de jongsten)

De 'lange zin', die we ook dit jaar weer niet wilden overslaan is het begin van een mooi, oud en bekend kerstlied. Hij heeft 44 letters, die alle gebruikt worden in de verschillende woorden die er in voorkomen. Schrijf de getallen 1-44 ruim en duidelijk naast elkaar op een papier. Je probeert dan de gevraagde woorden te bedenken en daarna zet je elke letter onder zijn eigen getal. Hier zijn de gegevens:

5, 9, 4, 12, 8, 7, 15, 37 vieren we ieder jaar.

Een 10, 23, 36, 22, 19 verkondigde de herders grote blijdschap.

14, 39, 43, 1, 31, 4, 37 hielden bij Bethlehem de wacht over de kudde.

12, 19, 27, 28, 16 heeft ieder mens nodig.

Op de 16, 4, 39, 22, 5, 12, 38, 25, 18, 19, ook wel 5, 3, 23, 12, 31, 19 genoemd, staat de dominee in de kerk.

40, 35, 6, 24 is een ander woord voor vaarttuig.

Een 21, 20, 17 staat tegenover nacht 30, 20, 4, 32 is een belangrijk lichaamsdeel.

Het 11, 41, 34, 4, 44, 9, 29 is een van de windstreken.

13, 42, 6, 12 is een meisjesnaam.

33, 20, 26, 9, 23 is het tegenovergestelde van liefhebben.

5, 42, 43, 18, 23, 40, 19, 41, 39, 7, 31, 11 staan vaak tussen het koren.

Een 16, 2, 11 heb je nodig bij het koken.

Opgave b (voor de ouderen)

De 'lange zin' voor de ouderen is het eerste couplet van een bekend kerstliedje en heeft 98 letters.

9, 4, 49, 31, 52, 39, 21, 11, 7, 34 nuttige instelling, waar je toch niet graag in terecht komt.

27, 2, 44, 28, 71, 8 stal van een auto.

67, 29, 33, 4, 47, 71 vis.

6, 55, 14, 6, 13, 33, 96, 2, 81 is een van de dagen van de week.

77, 75, 74, 96, 57, 1, 78, 98, 40 slaappleaats van een geliefd huisdier.

3, 68, 69, 76 een ander woord voor venster

37, 22, 75, 48, 4, 92, 53, 20, 24, 46, 79, 91, 25, 17 een kermisvermakelijkheid met heel kleine artiesten.

64, 10, 85, 8, 30, 89, 72, 80 iemand die het graan in meel verandert.

73, 45, 36, 26 iemand uit de bijbel.

15, 62, 70, 4, 16, 74, 36 een meisjesnaam.

86, 87, 88, 60, 94, 50, 59, 60, 42, 50 een aangetrouwd familielid.

18, 32, 86, 35, 51, 85, 68, 61, 66, 60 een soort vrachtwagen.

56, 63, 65, 90 heb je nodig om je te wassen.

58, 95, 3, 4, 97 een opgewonden boze vrouw om bang van te zijn.

54, 43 een meisjes - soms ook een jongensnaam.

84, 83, 82, 22 een trekdier.

41, 8, 3 het tegenovergestelde van dichtbij.

21, 5 een uitroep van blijde verrassing.

31, 89, 22, 23, 98, 12, 19, 44 met Nieuwjaar begin je aan een nieuwe.

93, 38, 43, 58, 96, 83, 36, 79, 31 één woord voor 'het belangrijkste'.

Zesde opgave

Een sterke ketting

Heb je er wel eens aan gedacht, dat iedere ketting zo sterk is als zijn dunste schakel? Als die breekt, houd je twee stukken in je hand.

Een paar jaar geleden maakten jullie op aanraden van Piet, mijn buurjongen, een schakelketting van bos-woorden. Zo in de trant van eekhoorn, naaldboom, mos enz. De laatste letter van een woord vormde het begin van het volgende.

Nu maken we het nog wat moeilijker. We schakelen nu woorden met zoveel mogelijk dezelfde letters. Kijk maar:

- 1 kerstmis
- 2 misslag
- 3 slachtbank
- 4 bankgeheim
- 5 geheimtaal enzovoort.

Jullie beginnen met het woord Kerstmis, maar je zoekt een ander tweede woord.

De bedoeling is een aaneenschakeling van dertig woorden. Zie je kans het laatste woord wéér Kerstmis te laten zijn, dan krijg je twee punten extra.

Tel zelf maar hoeveel punten je verdient. Ik ben benieuwd, hoe hoog jullie komen.

Zevende opgave

Wat deden jullie in de kerstvakantie?

Iedere familie brengt de kerstdagen weer anders door. Sommigen gaan uit logeren, anderen doen thuis eens alles heel anders dan 'gewoon'.

In 't ene gezin slapen de kinderen lang uit - vooral als ze erg vroeg op moeten staan om op tijd op school te zijn - in een ander staan ze juist heel vroeg op om moeder te helpen die het in de kersttijd toch al zo druk heeft. Ze brengen haar thee op bed, en helpen zó flink mee, dat ze 's middags allemaal samen wat gezelligs kunnen doen.

Als er meer broertjes en zusjes zijn, dan helpt de ene helpt thuis en de andere kan boodschappen gaan doen voor zieke of oude mensen die het maar wát prettig

vinden dat ze er zelf nu niet op uit hoeven en door een 'vakantiekind' geholpen worden.

Ook gebeurt het wel dat vriendjes en vriendinnetjes samen een poppenkast-vertoning voorbereiden of een toneelstukje instuderen, waar groot en klein dan naar mag komen kijken.

Vertellen jullie nu eens wat je dit jaar alzo gedaan hebt. De beste ideeën komen in het volgende kerstboek te staan.

Misschien zijn er wel zulke goede bij, dat andere kinderen die het volgend jaar óók gaan proberen. Die heb je dan door wat je gedaan hebt, zonder het te weten, nog geholpen. Jullie mogen er natuurlijk tekeningen bijmaken!

Waar je aan denken moet

Er doen altijd veel kinderen aan de wedstrijden mee; ook veel nieuwelingen. Daarom vertellen wij nog eens even waar zij vooral aan denken moeten wanneer ze hun werk inzenden aan *mevrouw D. A. Cramer-Schaap, Dijkhuizerweg 22, Epe (Geld.)*. Dat je niet te laag of helemaal niet frankeren moet, spreekt vanzelf; dit komt ook maar weinig voor. Soms komt er een inzending zonder postzegel; die is dus met strafport belast. We kunnen hem niet aannemen.

Waar je in ieder geval aan denken moet, is: duidelijk te vermelden hoe je heet, waar je woont, hoe oud je bent en of je een jongen of een meisje bent, want dat kun je aan de naam niet altijd zien. Dit jaar was er een bijzonder mooie inzending van twee zusjes uit Groningen. Er stond geen plaats bij en nauwelijks de naam. Door het poststempel te ontcijferen zijn wij er na veel nasporingen eindelijk in geslaagd erachter te komen wie het waren, maar het was meer geluk dan wijsheid; het had ons net zo goed *niet* kunnen gelukken. Ik zeg dit in je eigen belang, met het oog immers op het boek, dat je misschien zult winnen. Het is raar dat er ieder jaar zo'n paar ongelukkigen zijn, die een prijs verdiend hebben, maar vergaten hun adres in te sluiten.

Dat je je best moet doen spreekt ook vanzelf en dat doen jullie meestal dan ook. Kom je toch niet voor een prijs in aanmerking - er zijn nu eenmaal véél meer inzenders dan prijzen - wees dan niet al te teleurgesteld; allicht krijg je er dan de volgende keer een. Ik probeer zelfs daar rekening mee te houden.

De kleurplaten zijn soms bijzonder mooi. Wil je die plaat graag terughebben, sluit dan een losse postzegel voor de terugzending in. Een zegel van twaalf cent is voldoende; de plaat komt als drukwerk terug.

Willen in één gezin meerdere kinderen de plaat kleuren en inzenden, vraag dan aan uitgeverij *Ploegsma, Keizersgracht 616, Amsterdam-C* zoveel extra-platen aan als je nodig hebt. Dan zal er voor gezorgd worden.

De laatste jaren doen meermalen hele schoolklassen mee. Dat zijn meestal bijzonder aardige inzendingen. Hoe meer kinderen meedoen, hoe leuker ik het vind.

Ziezo, dat is dan wel zowat het voornaamste.

De kleintjes, voor wie de opgaven soms te moeilijk zijn, hoeven alleen maar de kleurplaat te kleuren, maar dan ook heel mooi. Ook is het niet erg wanneer oudere kinderen uit tijdsgebrek eens een opgave laten liggen wanneer ze die erg moeilijk vinden, maar de regel en het prettigst is het toch wanneer je *alles* doet, natuurlijk.

En nu: veel succes en ga maar gauw aan het werk!

D. A. Cramer-Schaap

